

AMERİKAN STAFFORDSHİRE TERRİER NEDEN AMERİKAN PİT BULL TERRİER DEĞİLDİR?

1800'lerin sonlarında Almanya'da tek bir Pinscher ırkı vardı ve kürk yapısına göre iki ayrı tıp olarak kaydediliyordu: kısa tüylü ve fırça tüylü. 1900'lerin başına gelindiğinde kısa tüylüler ve fırça tüylüler ayrı ayrı kaydedilmeye ve birbirleriyle karıştırılmamaya başlandı. Böylece Alman/ Standard Pinscher ile Standard Schnauzer ırkları doğmuş oldu.

İlk başlarda bir tip olarak kabul edilen yukardaki Pinscher tiplerinin hepsi ardından kürk yapısı ve boyutlarına göre ayrı ırklara ayrılmıştır.

Standard Pinscher

Standard Schnauzer

Gene 1800'lerin sonlarında Fransız çoban köpekleri belirgin ırklar olarak ayrılmamışlardı. İrk tanımlarının yapılmaya başlandığı 19. yüzyılın sonlarıyla birlikte onlar da kürk yapılarına göre ayrılmaya başladılar. 1888'de uzun ve kısa tüylü olanlar bugünün Briard ve Beauceron ırklarının başlangıcı oldular.

Briard

Beauceron

Ortak kökene sahip gruplar kolaylıkla birbirinden ayrılıp ırklara bölünebilirler. Aynen yukarda açıklandığı gibi. Başka örnekler de var; ancak popüler bu dört ırkın ortaya çıkışı hikayesi köpeklerin seçici üretim sonucu nasıl yeni tanımlanabilir alt gruplara bölünebildiklerinin kanıtı. Her bir alt grup tanımlanabilir bir standarda göre yetiştirildiklerinde yeni ırk isimleri adıyla adlandırılabilirler.

Bilim adamları bunu zaman içinde doğal mutasyonlar, iklim ve insan tercihlerine dayanarak ırkların çeşitlenmesine bağlıyorlar. Eğer Gri Kürt, Chihuahua olabiliyorsa benzer görünen grupların kolaylıkla daha küçük gruplara bölünerek ırklar oluşturmaları da kimseyi şaşırtmamalı. Köpeklerin gen sayılarının ve esnekliğinin onları adaptasyona çok uygun kıldığı açık.

Bu uzunca girişin bir amacı var. Pek çok ırkta kolaylıkla açıklanabilen ve dinleyenleri ikna edecek bu iki kısa paragraf iş Amerikan Pit Bull Terrier ile Amerikan Staffordshire Terrier'in (Amstaff) ayrı ırklar olduğunu anlatmaya geldiğinde bazıları için ikna edici olmuyor ne yazık ki. Açıklaması çok basit aslında.

1800'lerde İngiltere'de başlayan bulldog-terrier çaprazlamalarından ortaya çıkan bull-ve-terrier tipi köpekler (o zamanlarda henüz tanımlanabilir bir ırk değiller) özellikle de İrlandalı göçmenlerce Amerika'ya taşınır. Sıklıkla dövüş kilosu 12-15 kg'la olan bu köpekler Amerika'nın beklentileri doğrultusunda irileşmeye başlar. Bu köpeklere o dönemlerde tek bir ırk olarak değil bir grup/bir tip olarak bakılmaktadır. Bu nedenle genel olarak ismi bull-ve-terrier, yarı yarıya ya da Yankee Terrier gibi isimlerle anılmaktadır. Dövüştürüldükleri ringe "pit" dendiğinden bu tip köpeklerin geneline pit bull ismi verilir. Pit bull bu nedenle hala bazılarınca bull-ve-terrier çaprazlamalarından bugüne ulaşan belirli bir ırkın değil "tıpın" ismidir.

Bu açıdan baktığınızda bull-ve-terrier tipini sürü koruma köpeklerinin oluşturduğu genel ırk tanımlamasına benzetebiliriz. Sürü koruma belirli fiziksel ve mental özellikler gerektirir. Genel olarak ülkemizde çoban köpeği olarak bilinen bu köpekleri görevleri tanımlaşa da Kangal ve Akbaş Çoban Köpekleri bu gruptan ırk olarak ön plana çıkan belirgin popülasyonlardır. Ait oldukları grupla ortak özellikleri olsa da onları diğerlerinden ve birbirlerinden ayıran belirgin irksal farklılıkları vardır. Amstaff'in da öyle. Neden mi?

1930'larda bazı pit bull sahipleri köpeklerini Amerikan Köpek Klübü yarışmalarına sokmak istiyorlardı. İrkin dövüşlerle ilintili olması yarışma alanlarına girmesinde engel olarak gösterilmekteydi. Bunun üzerine 1936 yılında bir grup pit bull sahibi köpeklerini yeni bir isim ve çok daha ayırt edici standartla üretmeye karar verdiler. Amstaff işte böyle doğdu.

Amerikan Pit Bull Terrier

Amerikan Staffordshire Terrier

Yaklaşık 100 yıldır dövüş ringlerinden tamamen uzak sadece insana eşlik ve yarışma köpeği olarak üretilmekte olan bir köpek ırkından bahsediyoruz. Geldiği köpek grubunun bazı ortak özelliklerini taşısa da Amstaff tamamen kendine ait bir standardı olan ve Amerikan Köpek Klübü, Uluslararası Kinoloji ve Köpek Kayıt Federasyonu olan FCI gibi dünyadaki en büyük etkili safkan köpek kayıt organizasyonlarınca ayrı bir ırk olarak kabul edilmektedir.

Eğer Amerika'da Türkiye'den giden tüm çoban köpeği tiplerini birbirleriyle karıştırarak hepsine tümenden Anadolu Çoban Köpeği ismiyle üreten yetiştiricilerin Akbaş ve Kangal Çoban Köpeklerimizin varlığını nasıl da inkar ettikleri mücadeleden haberdarsanız onu anlayıp Amstaff ile Pit Bull'u aynı ırk zannetmeye devam edemezsiniz.

ABD'de Anadolu Coban Kopegi ismiyle uretilen kopeklerin Turkuye'deki tum coban kopegi ırklarini temsil ettikleri iddia ediliyor.

İşin ilginç yanı Amstaff bahsettiğimiz ayırt edici standardı nedeniyle bu grubun içinden çok daha kolay ayırt edilebilirken pit bull çok daha geniş bir tipin adı olduğundan birbirinden farklı farklı pek çok köpeği yanyana getirip hepsine pit bull diyebilirsiniz. Yine çoban köpekleri örneğini verelim. Yanyana pek çok beyaz çoban köpeği ırkını koyabilir ve neye bakacağınızı bilmiyorsanız hepsini aynı ırk sanabilirsiniz.

1 İtalyan Maremma, 2 Polonya Tatra, 3 Macar Kuvasz, 4 Fransız Pirene, 5 Türk Akbaş (?),
6 Macar Komondor

Zaman zaman eğitimsiz gözler için iki ırkı birbirinden ayırmak zormuş gibi görünse de standartları ve geçmişleri dolayısıyla da karakterleri birbirinden ayrılan bu iki köpeği aynı görmek sırf çoban köpekleri oldukları için Akbaş'la Kangal'İ bir zannetmek dahası Türkiye'deki sürü başında gördüğün her köpeği tek köpek kabul etmekten başka birşey değil.

Köpeğin 30 000 yıldır insana bu kadar yakın olmasının temel nedeni yaşamlarımıza uyum sağlamadaki adaptasyon yeteneğidir. Köpekler aynı grup içinde bile kolaylıkla belirli bir üretim prensibine dahil edilerek benzerlerinden ayrılabilir ve yepyeni bir davranış repertuarı ile kendine has bir isimle diğerlerinden ayrılabilirler. İngiliz Bulldog ile Fransız Bulldog'u aynı köpek olduğunu iddia eden birine nasıl hararetle işin aslını açıklamaya çalışıyorsak aynı şeyi Amstaff ve Pit Bull için de yapmalıyız.

Ilker Unlu@ Temmuz 2019

Referanslar:

<https://germanpinscher.org/breed-history/>

<https://www.beagencybriards.co.uk/history-of-the-briard>

<https://blackmagicbeaucerons.weebly.com/about-the-breed.html>

<http://aboutbeaucerons.com/history.php>

<https://www.livescience.com/8420-incredible-explosion-dog-breeds.html>